

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 24.10.2006
KOM(2006) 618 lopullinen

VIHREÄ KIRJA

**TUOMIOIDEN TÄYTÄNTÖÖNPANON TEHOSTAMISESTA
EUROOPAN UNIONISSA:
PANKKITALLETUSTEN TAKAVARIKOINTI**

(komission esittämä)

{SEK(2006) 1341}

VIHREÄ KIRJA

TUOMIOIDEN TÄYTÄNTÖÖNPANON TEHOSTAMISESTA EUROOPAN UNIONISSA: PANKKITALLETUSTEN TAKAVARIKOINTI

Tällä vihreällä kirjalla on tarkoitus käynnistää sidosryhmien laaja kuuleminen siitä, miten rahallisten vaateiden täytäntöönpanoa voitaisiin parantaa Euroopassa. Vihreässä kirjassa kuvaillaan nykytilanteen ongelmia ja ehdotetaan yhtenä mahdollisena ratkaisuna eurooppalaisen pankkitalletusten takavarikointijärjestelmän luomista.

Komissio pyytää eri sidosryhmiä esittämään kommentteja 31. maaliskuuta 2007 mennessä seuraavaan osoitteeseen:

Euroopan komissio
Oikeus-, vapaus- ja turvallisuusasioiden pääosasto
Yksikkö C1 – Yksityisoikeus
B - 1049 Bryssel
Faksi: (32-2) 299 64 57
Sähköposti: jls-coop-jud-civil@cec.eu.int

Asianomaisia pyydetään ilmoittamaan erikseen, jos kommentteja ei saa julkaista komission verkkosivustolla.

Komissio aikoo järjestää vihreän kirjan aiheesta julkisen kuulemistilaisuuden, johon kaikki kommentteja esittäneet kutsutaan.

1. JOHDANTO

1.1. Nykytilanteen puutteet

Täytäntöönpanolainsäädäntöä pidetään usein Euroopan yksityisoikeusalueen heikkona kohtana. Vaikka useilla yhteisön säännöksillä säännellään tuomioistuimien toimivaltaa, tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanokelpoiseksi toteamista koskevia menettelyjä sekä tuomioistuimien yhteistyömekanismeja siviiliasioissa, varsinaisista täytäntöönpanotoimenpiteistä ei ole vielä esitetty yhtään säädösehdotusta. Tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpano sen jälkeen, kun se on todettu täytäntöönpanokelpoiseksi toisessa jäsenvaltiossa, on nykyään puhtaasti kansallisen lainsäädännön varassa.

Täytäntöönpanoa koskevien kansallisten sääntöjen nykyinen hajanaisuus haittaa vakavasti rajat ylittävää velkojen perintää. Velkojat, jotka hakevat tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanoa toisessa jäsenvaltiossa, joutuvat kohtaamaan erilaisia oikeusjärjestelmiä, menettelymääräyksiä ja kielimuureja, jotka aiheuttavat lisäkustannuksia ja viivästyttävät täytäntöönpanomenettelyä. Käytännössä velkoja, joka haluaa periä rahasaatavan Euroopassa,

hakee yleensä velallisen pankkitalletusten takavarikointia¹. Tällaisia menettelyjä on useimmissa jäsenvaltioissa, ja – jos ne toimivat tehokkaasti – niitä voidaan hyödyntää vastahakoisten tai vilpillisten velallisten tapauksessa.

Vaikka velalliset voivat nykyään siirtää varansa lähes välittömästi velkojen tiedossa olevilta tileiltä muille tileille samassa tai toisessa jäsenvaltiossa, velkojat eivät kuitenkaan voi yhtä nopeasti sulkea näitä varoja tileille. Nykyisten yhteisön säädösten nojalla ei voida määrätä pankkitalletusten takavarikoinnista tavalla, joka olisi täytäntöönpanokelpoinen koko Euroopan unionissa. Asetuksella (EY) N:o 44/2001 (Bryssel I)² ei erityisesti taata, että yksipuolisessa eli *ex parte* -menettelyssä määrätty pankin hallussa olevien varojen takavarikko tunnustetaan ja pannaan täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa se on määrätty³.

Komissio toi rajat ylittävän velkojen perinnän ongelmat esiin jo vuoden 1998 tiedonannossaan ”Kohti päätösten saamisen ja täytäntöönpanon tehostumista Euroopan unionissa”⁴. Jäsenvaltioiden lainsäädännön monimuotoisuuden ja aiheen monimutkaisuuden takia komissio ehdotti, että pohdinta rajattaisiin aluksi pankin hallussa olevien varojen takavarikointia koskeviin ongelmiin⁵. Kaksi vuotta myöhemmin vastavuoroisen tunnustamisen ohjelmassa pyydettiin komissiota kehittämään pankkitalletusten takavarikointiin liittyviä toimenpiteitä⁶. Vuonna 2002 komissio käynnisti tarjouspyyntömenettelyn tutkimuksesta, joka koskee tuomioistuimien päätösten täytäntöönpanon tehostamista Euroopan unionissa. Tutkimusraportissa analysoidaan tilannetta silloisissa 15 jäsenvaltiossa ja ehdotetaan useita toimenpiteitä, joilla tuomioistuimien päätösten täytäntöönpanoa voidaan tehostaa Euroopan unionissa. Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa eurooppalaisen pankkitalletusten takavarikointimääräyksen ja samansuuntaisen eurooppalaisen turvaamismääräyksen luominen sekä erilaiset toimenpiteet, joilla lisätään velallisen varojen läpinäkyvyyttä⁷. Viimeksi mainittua näkökohtaa käsitellään vuonna 2007 julkaistavassa vihreässä kirjassa.

Rajat ylittävään velkojen perintään liittyvät ongelmat saattavat haitata rahallisten maksamismääräysten vapaata liikkuvuutta Euroopan unionissa ja sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa. Maksujen viivästyminen ja maksamatta jättäminen vaarantaa sekä yritysten että kuluttajien edun. Velkojen perinnän vaihteleva tehokkuus Euroopan unionissa saattaa myös vääristää jäsenvaltioissa toimivien yritysten välistä kilpailua, kun vain osassa jäsenvaltioista on tehokkaita rahallisten maksamismääräysten täytäntöönpanojärjestelmiä. Tällä alalla on näin ollen pohdittava yhteisön toimintaa.

¹ Termistöä koskeva huomautus: termillä ”takavarikointi” tarkoitetaan tässä vihreässä kirjassa menettelyä, jolla kolmannen hallussa oleva velallisen irtain omaisuus voidaan takavarikoida tai jäädyttää ja jolla kyseistä kolmatta estetään luovuttamasta omaisuutta hallinnastaan.

² Asetus (EY) N:o 44/2001, annettu 22 päivänä joulukuuta 2000, EYVL L 12, 16.1.2001, s. 1.

³ Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen 21.5.1980 antama tuomio asiassa C-125/79, Denilauer.

⁴ Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille, EYVL C 33, 31.1.1998, s. 3.

⁵ Ks. tiedonanto (alaviite 1), s. 14.

⁶ Toimenpideohjelma tuomioiden vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen toteuttamisesta siviili- ja kauppaoikeuden alalla, EYVL C 12, 15.1.2001, s. 1, 5.

⁷ Tutkimus nro JAI/A3/2002/02. Loppuraportti on saatavissa osoitteessa:

http://europa.eu.int/comm/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm.

2. MAHDOLLINEN RATKAISU: EUROOPPALAINEN PANKKITALLETUSTEN TAKAVARIKOINTIJÄRJESTELMÄ

Yksi mahdollinen ratkaisu olisi luoda eurooppalainen pankkitalletusten takavarikointimääräys, jolla velkoja voisi suojata hänelle kuuluvan tai hänen vaatimansa rahasumman estämällä velallisen yhdellä tai usealla pankkitilillä Euroopan unionin alueella olevien varojen noston tai siirron⁸. Tällaisella määräyksellä olisi ainoastaan turvaava vaikutus, eli sillä suljettaisiin velallisen varat pankkitilille, mutta ei siirrettäisi niitä velkojalle. Menettely edellyttäisi määräyksen antamisen ehtojen täyttymistä, ja siihen kuuluisi riittävä velallisen suoja. Yhdessä jäsenvaltiossa annettu takavarikointimääräys tunnustettaisiin ja pantaisiin täytäntöön koko Euroopan unionissa ilman, että sitä tarvitsisi julistaa täytäntöönpanokelpoiseksi.

Tällainen järjestelmä voitaisiin perustaa suunnittelemalla uusi ja itsenäinen eurooppalainen menettely, jota voitaisiin käyttää kansalliseen lainsäädäntöön kuuluvien toimenpiteiden lisäksi, tai yhdenmukaistamalla pankkitalletusten takavarikointia koskevia jäsenvaltioiden kansallisia sääntöjä direktiivillä. Jälkimmäisessä tapauksessa olisi säädettävä uusia säännöksiä, joilla varmistetaan yhdessä jäsenvaltiossa annetun takavarikointimääräyksen tunnustaminen ja täytäntöönpano koko Euroopan unionissa.

Päätöksestä, aloitetaanko lainsäädäntötyö tällä alalla, tehdään vaikutusarviointi, jossa analysoidaan rajat ylittävän velkojen perinnän ongelmien laajuutta ja eurooppalaisten sääntöjen mahdollisten vaihtoehtojen tehokkuutta. Tässä asiakirjassa esitetyt ehdotukset eivät vaikuta vaikutusarvioinnin lopputulokseen.

1. kysymys: *Tarvitaanko pankkitalletusten takavarikointia koskevaa yhteisön säädöstä velkojen perinnän parantamiseksi EU:ssa? Jos tarvitaan, pitäisikö säädöksellä luoda itsenäinen eurooppalainen menettely vai yhdenmukaistaa pankkitalletusten takavarikointia koskevaa jäsenvaltioiden lainsäädäntöä?*

2. kysymys: *Pitäisikö yhteisön säädös rajoittaa turvaamismääräyksiin, joilla estetään pankkitileille talletettujen varojen nosto ja siirto?*

3. MENETTELY TAKAVARIKOINTIMÄÄRÄYKSEN SAAMISEKSI

3.1. Milloin velkoja voisi hakea takavarikointimääräystä?

Missä rahasaatavan perinnän vaiheessa velkoja voisi hakea eurooppalaisen järjestelmän mukaista takavarikointimääräystä? Mahdollisia ajankohtia, jolloin velkoja voisi hakea tällaista turvaamismääräystä oikeuksiensa suojaamiseksi, on neljä:

- ennen vaateen asiaperusteita koskevan oikeudenkäyntimenettelyn aloittamista,
- pääasiaa koskevan kanteen nostamisen yhteydessä,
- missä tahansa oikeudenkäyntimenettelyn myöhemmässä vaiheessa ja

⁸ Eurooppalaista määräystä voitaisiin käyttää myös vilpillisestä tai rikollisesta toiminnasta seuraavan yksityisoikeudellisen kanteen yhteydessä.

- sen jälkeen kun määräys on annettu yhdessä jäsenvaltiossa, mutta ennen kuin määräys julistetaan täytäntöönpanokelpoiseksi siinä jäsenvaltiossa, jossa velallisen pankkitili sijaitsee.

Joidenkin tahojen mukaan velkojalle pitäisi antaa mahdollisimman paljon toimintavapautta ja mahdollisuus hakea takavarikointimääräystä missä tahansa menettelyn vaiheessa. Velallisen etujen riittävää suojaa onkin pohdittava tarkkaan etenkin, kun tarkastellaan välitoimien hakemista ennen varsinaista oikeudenkäyntiä. Eurooppalaisen järjestelmän mukainen takavarikointimääräys olisi yksityisoikeuden alalla voimassa olevien yhteisön säännösten mukainen ja täydentäisi niitä.

3. kysymys: *Pitäisikö takavarikointimääräystä voida hakea jokaisessa edellä 3.1. kohdassa mainituissa neljässä tilanteessa vai ainoastaan osassa niistä?*

3.2. Takavarikointimääräyksen antamisen edellytykset

Tuomioistuin voisi antaa takavarikointimääräyksen nopeutetulla menettelyllä velkojan hakemuksesta, joka esitettäisiin kaikilla yhteisön kielillä saatavissa olevalla hakemuslomakkeella. Velkojan olisi ensin vakuutettava tuomioistuin siitä, että velkojaa koskeva vaade on ilmeisesti perusteltu (*fumus boni juris*). Täytäntöönpanokelpoisen oikeuden – tuomioistuimen määräyksen tai virallisen asiakirjan – pitäisi riittää todisteeksi. Velkojan, joka hakee takavarikointimääräystä ennen täytäntöönpanokelpoisen oikeuden saamista, pitäisi esittää näyttöä vaateensa tueksi.

Seuraavaksi velkojan pitäisi näyttää toteen kiireellisyys, joka voi perustua esimerkiksi tosiasialliseen riskiin siitä, ettei vaadetta voida panna täytäntöön, ellei takavarikointimääräystä anneta (*periculum in mora*). Jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmien välisten erojen takia tämän edellytyksen täsmällisiä ominaisuuksia on pohdittava tarkkaan samalla, kun otetaan huomioon tarve tasapainottaa velkojan ja velallisen edut asianmukaisesti.

Lopuksi tuomioistuimen pitäisi voida vaatia velkojaa asettamaan vakuus tai pantti, jolla velallinen suojataan tappioilta tai vahingoilta, jos toimenpide kumotaankin pääasialla koskevassa oikeudenkäynnissä. Tässä yhteydessä herää kysymys siitä, pitäisikö vakuuden määrä jättää tuomioistuimen harkintavaltaan tai kansallisen lainsäädännön asiaksi. Lisäksi on pohdittava, voidaanko vakuuden asettamisvelvollisuudesta määrätä yhdenmukaistamatta velkojan vastuuta takavarikoidun omaisuuden laittomasta käytöstä velalliselle mahdollisesti aiheutuvista tappioista, jos velkoja pystykään lopulta vahvistamaan vaadettaan.

4. kysymys: *Millainen todistustaakka velkojalla pitäisi olla tuomioistuimen vakuuttamiseksi siitä, että hänen velkojaan kohdistamansa vaade on riittävän perusteltu takavarikointimääräyksen antamiseen?*

5. kysymys: *Pitäisikö kiireellisyyden olla edellytys takavarikointimääräyksen antamiselle ennen täytäntöönpanoasiakirjan saamista? Jos pitäisi, miten tämä edellytys pitäisi määritellä?*

6. kysymys: *Pitäisikö tuomioistuimella olla takavarikointimääräyksen yhteydessä mahdollisuus vaatia velkojalta vakuustalletusta tai pankkitakausta? Miten tällaisen vakuuden/takauksen määrä pitäisi laskea?*

3.3. Velallisen kuuleminen

Joissakin jäsenvaltioissa voimassa olevan käytännön mukaan velallista ei pitäisi kuulla hakemuksesta tai ilmoituksesta ennen pankkitalletusten takavarikointia. Kuuleminen vaikeuttaisi varojensiirron estämistä velkojan etuja mahdollisesti vahingoittavalla tavalla ja poistaisi toimenpiteen yllätyksellisyyden. Tässä tapauksessa velalliselle ilmoitettaisiin takavarikoinnista samalla, kun se toteutetaan, ja hänelle annettaisiin mahdollisuus riitauttaa täytäntöönpanopäätös.

7. kysymys: *Pitäisikö velallista kuulla tai pitäisikö hänelle ilmoittaa ennen kuin pankkitalletusten takavarikointimääräys annetaan?*

3.4. Vaadittavat tilitiedot

On pohdittava, minkälaisia ja kuinka tarkkoja tietoja velkojan pitäisi esittää velallisen tileistä hakiessaan takavarikointimääräystä. On selvää, että hänen on esitettävä velallisen koko nimi, mutta tilejä koskevien tarvittavien tietojen yksityiskohtaisuutta on jo vaikeampi määrittellä. Erityisen kiistanalainen kysymys on se, pitääkö velkojan esittää tarkat tilinumerot. Koska takavarikointimääräyksiä voidaan joissakin jäsenvaltioissa antaa ilman tätä tietoa ja velkojan on usein mahdotonta saada tätä tietoa, voidaan ajatella, ettei tarkkojen tilinumeroiden esittämisen pitäisi olla ehdoton vaatimus. Velkojan antamien tietojen on kuitenkin oltava riittävän tarkat, jotta pankki pystyy tunnistamaan asiakkaansa ja jotta minimoidaan erehdyksestä johtuvat virheelliset takavarikot. On syytä pohtia, riittäisikö velallisen koko nimen lisäksi tieto tilien pankkikonttorista.

8. kysymys: *Mitkä vähimmäistiedot tileistä tarvittaisiin takavarikointimääräyksen antamiseen?*

3.5. Toimivaltakysymykset

Useimmissa jäsenvaltioissa sillä tuomioistuimella, joka tekee päätöksen pääasiallisesti koskevassa oikeudenkäynnissä, on toimivalta päättää turvaamistoimenpiteistä. Näin ollen voidaan ajatella, että tuomioistuimella, jolla on yhteisön oikeuden relevanttien oikeussääntöjen nojalla toimivalta päättää tapauksen asiaperusteista, pitäisi myös olla toimivalta päättää turvaamismääräyksistä eurooppalaisessa järjestelmässä.

Sen tuomioistuimen lisäksi, joka on toimivaltainen pääasiassa, takavarikointimääräyksen voisi antaa vastaajan kotijäsenvaltion tuomioistuin, jos osapuolet asuvat eri jäsenvaltioissa, ja/tai minkä tahansa sellaisen jäsenvaltion tuomioistuin, jossa takavarikoitavia talletuksia on.

Kun otetaan huomioon, että yhteisön säädöksen tavoitteena olisi korjata nykyinen tilanne, jossa velkojan on mentävä siihen jäsenvaltioon, jossa talletukset sijaitsevat, voisi olla hyvä antaa velkojalle mahdollisuus valita edellä mainittujen oikeuspaikkojen välillä.

9. kysymys: *Pitäisikö tuomioistuimella, jolla on relevanttien yhteisön säännösten nojalla toimivalta päättää tapauksen asiaperusteista, ja/tai niiden jäsenvaltioiden tuomioistuimilla, joissa talletukset sijaitsevat, olla toimivalta antaa takavarikointimääräys? Pitäisikö myös vastaajan kotijäsenvaltion tuomioistuimella olla toimivalta määrätä takavarikointi, vaikka se ei olisikaan toimivaltainen asetuksen (EY) N:o 44/2001 nojalla?*

4. TAKAVARIKOINTIMÄÄRÄYKSEN MÄÄRÄ JA RAJAT EUROOPPALAISessa JÄRJESTELMÄSSÄ

4.1. Turvattava määrä

Takavarikoinnin rajaaminen tiettyyn määrään sen sijaan, että velallisen koko saldo suljetaan takavarikoitaville tileille, estäisi väärinkäytöksiä ja olisi oikeasuhteista. Tämän määrän pitäisi perustua velkojan vaatimaan summaan (koronmaksut ja velkojalle aiheutuvat oikeudenkäyntikulut mukaan luettuina). Sitäkin olisi syytä pohtia, missä määrin takavarikoinnilla pitäisi turvata myös lisämääriä, etenkin tulevia koronmaksuja ja takavarikoinnin hakemisesta ja toteutuksesta velalliselle aiheutuvia kuluja (lakimiesten, täytäntöönpanoviranomaisten ja pankkien kustannuksia).

10. kysymys: *Pitäisikö takavarikointi rajata tiettyyn määrään? Jos pitäisi, miten tämä määrä pitäisi määritellä?*

4.2. Pankkien kustannukset

Voidaan väittää, että talletusten takavarikoinnin täytäntöönpano ja velallisen tilin saldon seuranta aiheuttavat pankeille kustannuksia. Voidaan myös väittää, että takavarikointien toteuttamisen pitäisi kuulua pankkien julkiseen velvoitteeseen ja niiden pitäisi vastata kaikista aiheutuvista kustannuksista. Pankit ovat toisinaan itse velkojia tai niiden asiakkaat ovat velkojia, joten saatavien menestyksellä perintä on myös niiden etujen mukaista. Pitäisikö pankeille siis maksaa omien tehtäviensä toteuttamisesta takavarikointien yhteydessä, ja jos pitäisi, olisiko määrä, johon ne ovat oikeutettuja, rajattava kansallisella tai Euroopan tasolla? On myös syytä pohtia, pitäisikö velkoja velvoittaa maksamaan pankille ennen takavarikoinnin toteutusta vai pitäisikö pankin pidättää maksettava määrä takavarikoidulta tililtä.

11. kysymys: *Pitäisikö pankeille maksaa takavarikointimääräyksen täytäntöönpanosta? Jos pitäisi, olisiko määrä, johon ne olisivat oikeutettuja, rajattava? Pitäisikö velkojan maksaa pankille ennalta, vai pitäisikö maksettava määrä pidättää takavarikoidun tilin saldosta?*

4.3. Useiden tilien sekä yhteis- ja hallintatilien takavarikointi

Jos velkoja haluaa sulkea samanaikaisesti useita, yhdessä jäsenvaltiossa tai eri jäsenvaltioissa sijaitsevia tilejä, koska yhden tilin talletukset eivät välttämättä riitä kattamaan vaadetta, herää kysymys siitä, voidaanko kultakin tililtä takavarikoitavat määrät rajata siten, ettei maksettavaa määrää takavarikoida kaksin- tai kolminkertaisena, ja jos voidaan, niin miten. Ongelma on samankaltainen kuin joillakin lainkäyttöalueilla jo vallitseva tilanne, jossa pankin pääkonttorissa tehtävä takavarikointi johtaa pankin kaikkien paikalliskonttorien tilien takavarikointiin. Tämä ongelma voitaisiin ratkaista esimerkiksi niin, että maksettava määrä siirrettäisiin erilliselle tilille ja takavarikoidut tilit vapautettaisiin. Kysymystä siitä, miten tällainen järjestelmä voisi toimia erilaisten pankkien kesken ja eri jäsenvaltioiden välillä, on syytä pohtia.

Myös yhteistilien, eli molempien aviopuolisoiden nimissä olevien tilien, ja hallintatilien, eli tilien, joilla tilinhaltija säilyttää rahaa velallisen puolesta, takavarikointi herättää kysymyksiä.

12. kysymys: *Jos takavarikointimääräys ulotetaan koskemaan useita tilejä, miten takavarikoitava määrä kohdennetaan eri tileihin?*

13. kysymys: *Miten yhteis- ja hallintatilien takavarikointia pitäisi käsitellä?*

4.4. Takavarikoinnista vapautettavat määrät

Velallisen ja tämän perhe-elämän suojaamiseksi takavarikoinnista on vapautettava tietyt määrät, jotka kattavat etenkin velallisen ja hänen perheensä peruselannon. Onkin pohdittava, milloin ja miten tämä määrä määritellään, eli määritteleekö sen takavarikointimääräyksen antava tuomioistuin, takavarikoinnin täytäntöönpaneva viranomainen vai pankki, jossa tili sijaitsee. Entä pitäisikö tämä kysymys ratkaista viran puolesta vai yksinomaan velallisen pyynnöstä? Ja lopuksi, miten tämä määrä pitäisi määritellä ja laskea: sen jäsenvaltion lain mukaan, jossa määräys on annettu, sen jäsenvaltion lain mukaan, jossa tili sijaitsee, vai sellaisen yhdenmukaistetun eurooppalaisen järjestelmän mukaan, jossa määrät perustuisivat tarkoituksenmukaiseen yleiseen sääntöön tai indeksisidonnaiseen sääntöön?

14. kysymys: *Pitäisikö kysymys siitä, jätetäänkö osa talletuksesta takavarikoinnin ulkopuolelle, ratkaista viran puolesta, kun takavarikoinnista määrätään tai se pannaan täytäntöön, vai olisiko velallisen tehtävänä vastustaa määräystä tällä perusteella? Miten takavarikoinnista vapautettava määrä pitäisi laskea, kenen pitäisi laskea se ja minkä pohjalta?*

5. TAKAVARIKOINTIMÄÄRÄYKSEN VAIKUTUKSET

5.1. Täytäntöönpano

Sen jälkeen kun tuomioistuin on antanut takavarikointimääräyksen jossakin jäsenvaltiossa, on mietittävä, miten se pannaan täytäntöön. Kun otetaan huomioon tarve toimia nopeasti ja säädöksen puhtaasti turvaava luonne, on ehdotettu, että takavarikoinnin pitäisi tulla välittömästi voimaan koko Euroopan unionissa ilman, että pyynnön kohteena olevassa jäsenvaltiossa tarvittaisiin mitään välimenettelyjä (kuten täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista).

On myös pohdittava tapaa, jolla takavarikointimääräys lähetetään sen antaneesta tuomioistuimesta pankille, jossa takavarikoitavat talletukset ovat. Menettelyssä on tasapainotettava velkojan etuna oleva nopea lähetys sekä velallisen ja pankin etuna oleva perusteettomien takavarikointien minimointi. Asiakirjojen rajat ylittävää lähetystä säädellään asetuksella (EY) N:o 1348/2000⁹, jonka mukaisesti takavarikointimääräys voidaan lähettää suoraan tuomioistuimesta pankkiin postin välityksellä. Jo tämä menetelmä mahdollistaa tuomioistuinten päätösten melko nopean tiedoksiannon, mutta olisi pohdittava, voitaisiinko lähettämistä nopeuttaa entisestään käyttämällä sähköistä viestintää. Jotta voidaan saavuttaa poliittinen tavoite eli tehostaa tilien jäädyttämistä, on ehdotettu, että talletusten takavarikointimääräyksen pitäisi edetä sähköisesti kaikissa tai useimmissa menettelyn vaiheissa, eli määräyksen myöntävältä tuomioistuimelta talletuksia hallussaan pitävälle pankille. Vielä on arvioitava, mitä mekanismeja on kehitettävä lähetysprosessin riittävään suojaamiseen, ja sitä, riittäisikö sähköinen allekirjoitus määräyksen antaneen viranomaisen henkilöllisyyden ja toimivallan varmistamiseen ja välitettävien tietojen oikeellisuuden takaamiseen.

⁹ Oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppoikeudellisissa asioissa 29 päivänä toukokuuta 2000 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1348/2000, EYVL L 160, 30.6.2000, s. 37.

Lisäksi on pohdittava, missä aikarajassa pankin olisi pantava takavarikointi täytäntöön, eli suljettaisiinko tili välittömästi vai tietyn ajan kuluessa sen jälkeen, kun pankki on vastaanottanut takavarikointimääräyksen, ja miten käsiteltäisiin tapahtumia, jotka on aloitettu ennen kuin pankki on saanut takavarikointimääräyksen tiedoksi.

Pankkeja pitäisi vaatia ilmoittamaan toimivaltaiselle täytäntöönpanevalle viranomaiselle, onko määräyksellä saatu velallisen varoja takavarikoiduilta tileiltä. Ihanteellisesti tämäkin tieto välitettäisiin sähköisesti. Tässä yhteydessä on pohdittava, miten tietosuoja ja pankkisalaisuus voidaan turvata riittävästi tässä menettelyssä.

15. kysymys: *Pitäisikö eksekvatuurimenettely poistaa takavarikointimääräyksen osalta?*

16. kysymys: *Miten takavarikointimääräys pitäisi lähettää sen antaneesta tuomioistuimesta pankille, jossa takavarikoitavat talletukset ovat? Missä aikarajassa pankin pitäisi panna takavarikointimääräys täytäntöön? Miten määräyksen pitäisi vaikuttaa keskeneräisiin tilitapahtumiin?*

17. kysymys: *Kun pankki on vastaanottanut takavarikointimääräyksen, olisiko sen tehtävä ilmoittaa täytäntöönpanevalle viranomaiselle, onko takavarikoinnilla saatu ja missä määrin sillä on saatu turvattua varat, jotka velallisen on maksettava velkojalle?*

5.2. Velallisen suoja

Kun takavarikointimääräys on tullut voimaan, velalliselle on tiedotettava, että hänen tilinsä on suljettu, ja hänelle on annettava oikeus riitauttaa määräys tai vaatia takavarikoitavan määrän alentamista. On pohdittava, kenen tehtävä olisi välittää tämä tieto velalliselle. On ehdotettu, että tuomioistuimen tai takavarikoinnin täytäntöönpanevan viranomaisen pitäisi ilmoittaa asiasta virallisesti velalliselle. Pankkien odotetaan lisäksi osana asiakassuhteidensa hoitoa tiedottavan velalliselle, että takavarikointi on toteutettu.

Velallisella on tietenkin oltava oikeus riitauttaa takavarikointimääräys, mutta on pohdittava sitä, mikä viranomainen olisi toimivaltainen käsittelemään vastustamisen – tuomioistuin, joka on antanut takavarikointimääräyksen, vai sen paikan tuomioistuin, jossa tili sijaitsee. Lisäksi on pohdittava, pitäisikö vastustamisen perusteita (kuten velan maksu, vaateen vanhentuminen) yhdenmukaistaa Euroopan tasolla suunnitellun välineen tehokkuuden varmistamiseksi. On ehdotettu, että hyväksyttävät perusteet vastustamiselle riippuisivat siitä, onko takavarikointimääräys annettu täytäntöönpanokelpoisen oikeuden nojalla vai ilman sellaista. Lisäksi on ehdotettu, että jos takavarikointimääräys on myönnetty ennen pääasiaa koskevan oikeudenkäyntimenettelyn alkua, sitä ei pidettäisi voimassa, ellei velkoja nosta kannetta pääasiassa tietyn ajan (esimerkiksi kuukauden) kuluessa.

Lopuksi on vielä pohdittava, missä määrin velkoja on vastuuvollinen, jos takavarikointi osoittautuu perusteettomaksi, ja pitäisikö tämä vastuu yhdenmukaistaa Euroopan tasolla vai jättää kansallisen lainsäädännön varaan.

18. kysymys: *Milloin ja kenen toimesta velalliselle pitäisi ilmoittaa virallisesti, että takavarikointimääräys on annettu ja tullut voimaan?*

19. kysymys: *Pitäisikö takavarikointimääräyksen olla peruutettavissa tai raueta automaattisesti, jos velkoja ei nosta kannetta pääasiassa tietyn ajan kuluessa?*

20. kysymys: *Millä perusteilla ja missä määrin velallisen pitäisi voida vastustaa takavarikointimääräystä? Mikä tuomioistuin olisi toimivaltainen käsittelemään velallisen takavarikoinnin vastustamisen?*

21. kysymys: *Pitäisikö velkojan vastuu tapauksissa, joissa takavarikointi osoittautuu perusteettomaksi, yhdenmukaistaa Euroopan tasolla, ja jos pitäisi, niin miten?*

5.3. Kilpailevien velkojen etuoikeusjärjestys

Jos velallisen tilillä olevista varoista kilpailee useita velkojia, on mietittävä, miten näiden velkojen etuoikeusjärjestys määritellään maksukyvyttömyysmenettelyn ulkopuolella. Joissakin jäsenvaltioissa asetetaan etusijalle ensimmäinen velkoja, joka on esittänyt turvaamismääräyksen pankille, mutta toisissa sovelletaan samankaltaista ryhmäperiaatetta kuin varojen jakamiseen maksukyvyttömyysmenettelyssä. Onkin pohdittava, pitäisikö tämä asia yhdenmukaistaa Euroopan tasolla vai jättää sen jäsenvaltion lainsäädännön varaan, jossa määräys pannaan täytäntöön. Samankaltainen kysymys tulee esiin, kun tarkastellaan jäädyttämismääräyksen etuoikeusjärjestystä rikosoikeudenkäynnin tai hallinnollisen menettelyn yhteydessä.

22. kysymys: *Pitäisikö kilpailevien velkojen etuoikeusjärjestyksen määrittelemiseen olla eurooppalaiset säännöt? Jos pitäisi, mitä periaatetta pitäisi soveltaa?*

5.4. Muuttaminen täytäntöönpanotoimeksi

Velkoja, joka on sulkenut velallisensa tilin takavarikointimääräyksellä, saattaa myöhemmin saada pääasiassa päätöksen, joka on täytäntöönpanokelpoinen siinä jäsenvaltiossa, jossa tili sijaitsee, joko asetuksen (EY) N:o 44/2001 mukaisella täytäntöönpanokelpoiseksi julistamisella tai vähäisiä tai riittämättömiä vaateita koskevan uuden eurooppalaisen menettelyn sääntöjen mukaisesti annettulla todistuksella. Tällainen velkoja haluaa, että takavarikoidut varat siirretään hänen tililleen tai että hänelle toimitetaan rahat jollakin muulla keinolla. On siis pohdittava, miten takavarikointimääräys voidaan tällaisessa tapauksessa muuttaa täytäntöönpanotoimeksi, jolla takavarikoitu määrä siirretään velkojalle.

23. kysymys: *Miten takavarikointimääräys pitäisi muuttaa täytäntöönpanotoimeksi sen jälkeen, kun velkoja on saanut päätöksen, joka on täytäntöönpanokelpoinen siinä jäsenvaltiossa, jossa tili sijaitsee?*